Teorija dopunskog kredita danas više nije aktuelna. Općenito, monetarna politika, nekad nacionalni instrument ekonomske politike, danas to više nije. Danas, što je neka zemlja manje razvijena to je značaj monetarne politike manji (sic!). Nekada, sredinom prošlog stoljeća, to nije tako bilo. Problemi i pitanja razvoja spadali su u centralna pitanja ekonomske teorije i ekonomske politike. Što više, upravo ste objavljivanjem radova iz područja razvoja dokazivali svoju ekonomsku zrelost. Sve se je to promjenilo prvim naftnim šokom iz 1973. godine.

Globalizacija, zapravo neoliberalizam, jasno je «ustoličila» kapital odnos. U tom smislu tečajni i monetarni problemi dobijaju sasvim drugi smisao. Itd..... Teorijom dopunskog kredita su se bavili mnogi ekonomsiti bez obzira da li su bili lijeve ili desne orijentacije; marksisti, kejesijanci, monetaristi itd.

U osnovi teorija dopunskog kredita nas uči da je dopustivo u slučaju nove kombinacije faktora tiskati novac bez pokrića jer će ga nova aktivnost potvrditi novostvorenom vrijednošću. Mnoge zemlje – i bivša Jugoslavija – su koristile dopunski kredit. Naprosto nijedna se zemlja nije mogla odreći razvoja (kakve li poruke današnjoj/jučerašnjoj vlasti?).

U bivšoj Jugoslaviji to smo zvali tzv. selektivnim kreditima. Danas znamo da su oni djelovali inflatorno i otuda zgražanje na sam spomen riječi selektivni krediti. Naime, u bivšoj Juglosaviji, u uvjetima mamnjka deviza, tokovi formiranja novčane mase su bili «potencijal» za količinu selektivnih kredita. Ovi se, pak, nisu dijelili sukladno ekonomskim načelima već političkim dogovorima. Drugim riječima,participacija u selektivnim kreditima je bila politički određena sukaldno republičkim/pokrajinskim planovima. Tako je zbog selektivnih kredita Jugobanka otvarala svoje filijale blizu brodogradilišta jer su ista donosila devize. Isto vrijedi i za turizam. (Potrebno je napomenuti da je Hrvatska bila daleko najviše izvozno orijentirana republika što je tragičan pokazatelj današnjeg stanja - uvoz dvostruko veći od izvoza.) Što je manjak deviza biio veći to se je moglo više tiskati novca (putem selektivnih kredita) i to su republičko/pokarajinski apetiti bivali više/manje zadovoljeni.

Uspostava Hrvatske države mjenja stvari i zaduživanje/prodaja obiteljskog srebra postaje temeljni osnov formiranja novčane mase. Nitko ne razmišlja o selektivnim kreditima jer nije moguće otkupiti sve ponuđene devize. Kuna aprecira i postaje nerješiv problem. Zadužujemo se sve više i, shodno toj politici, moguće je imati stabilnost kakvu želi vladajuća garnitura. To što se računi ispisuju našim nasljednicima nikog ne zabrinjava.

Da se je odvojila monetarna od tečajne politike i da se nije tražila rentabilnost centralne banke bila je moguća primjerenija ekonomska politika. Ovako što je bilo bilo je i nećemo plakati – kako kaže naš narod - za prolivenim mlijekom.

Ipak dijagnoza monetarne politike daje nam mogućnost da mjenjamo stvari. I ako to nije, zbog MMF-a, moguće u okviru monetarne poltike učinimo to u okviru fiskalne politike. Drugim riječima, tražim da se vrate selektivni krediti koji će dinamizirati izvoznu orijentaciju. Za tu priču je potrebno nešto novaca, nacionalna komercijalna banka i povezivanje prehrambenog kompleksa sa turizmom, drvne industrije i tekstilne industrije (unutar sebe) kako bi se dinamizirao izvoz. I to je sve. Ostalo je tehnički dio posla. Pitanje od kuda inicjalni dio novca?

Inicijalni novac danas leži kod «domaćih banaka» jer hrvatska država ne upravlja likvidnošću već joj se ona događa. Nacionalna komercijalna banka ne postoji ali ju je vrlo lako realizirati transformacijom postojeće Fina-e. Ukinućem DAB-a moguće je u vrlo kratkom vremenu umjeriti štednju stanovnišva u nacionalnu komercijalnu banku (o tome sam pisao na ovom i drugim mjestima).

Priča je prilično jednostavna. Priprema turističke sezone zahtjeva financijsku podršku. Ona se može ostvariti nabavkama turističke djelatnosti kod domaćih dobavljača. Sredstva bi se mogla ostvariti (zašto ne?) Perišinovom monetizacijom iz 1973. godine. Dinamiziranje izvoza moglo bi se riješiti terminskom kupnjom deviza od strane mnistarstva financija. Ovo su neke naznake kako je moguće dinamizirati izvoznu orijentaciju. Smanjenje nezaposlenosti najbolja je mjera socijalne politike.